Torenvalken 2020

In dit rapport blikken we terug op de gegevens van 2020 over het broedsucces van de Torenvalken in het werkingsgebied van Natuurwerkgroep De Kerkuil. Sinds 2018 leek er een positieve populatietrend waar te nemen en de 160 getelde pulli van vorig jaar hadden het potentieel om die populatie een extra duwtje te geven. Toch blijft het elk jaar uitkijken voor onvoorziene gebeurtenissen die de broedperiode ernstig kunnen beïnvloeden, het schommelende prooiaanbod voorop. De gegevens van de (meeste) andere roofvogels uit onze projecten waren echter hoopgevend.

Broedgevallen

De cijfers in dit rapport hebben enkel betrekking op broedgevallen in kunstnestkasten die door vrijwilligers van NWG De Kerkuil worden beheerd. Torenvalken leggen (gelukkig) ook op andere nestlocaties, zoals nissen in gebouwen, boomholtes, verlaten nesten van andere vogels … eieren en brengen daar hun jongen groot. In 2020 had de natuurwerkgroep 61 nestkasten in beheer. Dat waren er 7 meer dan in 2019, wat in de lijn loopt met de vooropgestelde doelen uit het meerjarenplan. Tegen het einde van dit jaar (2021) hopen we in totaal 70 nestkasten omhoog te hebben hangen. Het uiteindelijke streefdoel van de meerjarennota, 75 nestkasten verspreid over het werkingsgebied, komt daarmee binnen handbereik. En de kunstnestlocaties blijken gesmaakt te worden.

In 2019 waren met 36 broedgevallen 67% van de nestkasten bezet. In 2016 en 2017 bedroeg de bezettingsgraad respectievelijk 53% en 52%. In 2018 kwam er een kentering met 65% bezette kasten. In 2020 werden in niet minder dan 46 nestkasten broedende koppels Torenvalken

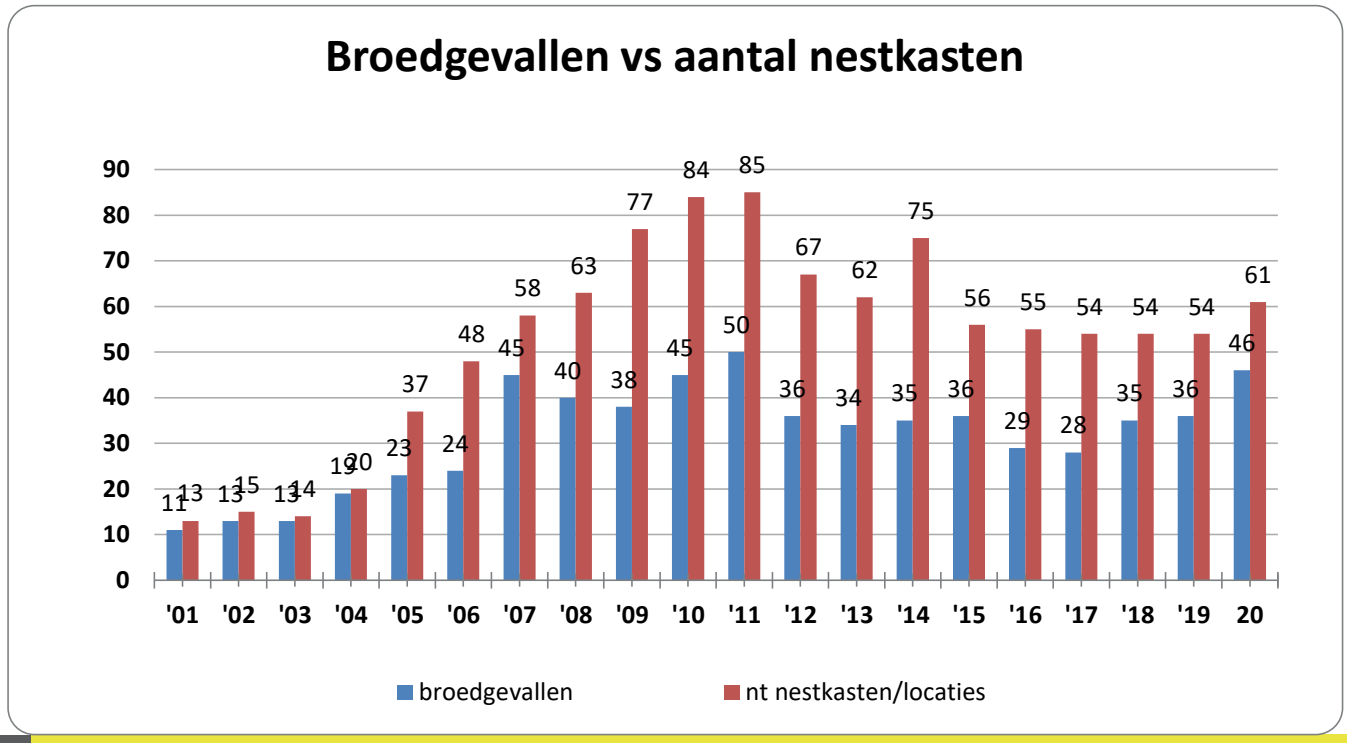

aangetroffen, wat een bezettingsgraad van 75% betekent. We moeten al terug naar 2007 (78%) om dergelijke hoge cijfers te vinden. Deze aantallen geven aan dat er wel degelijk nood is aan nestlocaties voor Torenvalken. Waarschijnlijk liggen een toenemende populatie en een slinkend aantal natuurlijke broedplekken hier aan de basis.

Op het grondgebied van Veurne werd met 12 koppels het hoogste aantal broedparen aangetroffen. In Diksmuide waren dat er 10, in Nieuwpoort 7, en de top-5 werd afgesloten met Koekelare (6 broedgevallen) en Koksijde (5). Lo-Reninge telde 3 broedgevallen, Alveringem 2 en Houthulst 1. In De Panne en Kortemark werden in 2020 geen broedende Torenvalken gevonden, al waren de Kortemarkse vrijwilligers niet weinig verbaasd toen ze in één van de nestkasten zowaar een broedende Nijlgans aantroffen! Ook in Koekelare was er trouwens even verwarring toen een nest Torenvalken gevonden werd tijdens de controle van de steenuilkasten: een koppel Torenvalken had de holte ónder de nestbak ingenomen en hun nest dan maar in die bewuste knotwilg gemaakt.

Pulli en nestgemiddelden

In 2019 werden in de gecontroleerde nesten niet minder dan 160 pulli aangetroffen, of gemiddeld 4,4 pulli per nest, het tweede hoogste cijfer sinds de Torenvalk in 2005 als projectvogel aan de werking van NWG De Kerkuil werd toegevoegd. In 2010 werden in de nesten gemiddeld 4,6 jongen aangetroffen. In 2020 telden de vrijwilligers maar liefst 190 pulli, het op twee na hoogste absolute aantal sinds de start van de controles, na de 206 jongen uit 2010 en de 191 uit 2011. Met een totaal van 46 broedgevallen komen we in 2020 op een nestgemiddelde van 4,1. Vooral in Veurne (4,9 pulli/nest) en Koekelare (4,5 pulli/nest) werden kroostrijke nesten geteld. Voor het tweede jaar op rij betekent dat een nestgemiddelde boven de 4, wat een indicatie is van goede muizenjaren. Voldoende aanbod van prooien geeft de oudervogels immers de kans meer jongen groot te brengen. Het ene broedgeval in Houthulst was met één pullus een uitzondering.

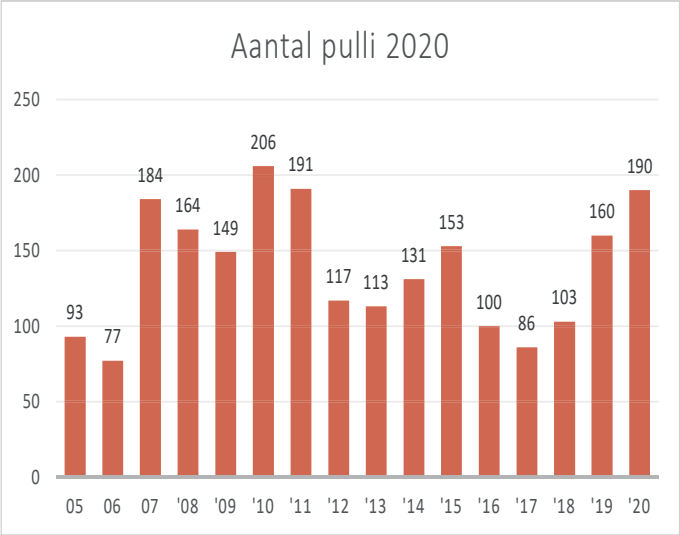

In absolute cijfers telden de medewerkers van NWG De Kerkuil het meeste jonge Torenvalken in nesten in Veurne (59), Diksmuide (43), Nieuwpoort en Koekelare (beide 27). Vooral het resultaat van Veurne mag hier verrassend genoemd worden, zeker wanneer er vorig jaar maar 10 pulli konden worden geteld. Na 2 grote nesten van in totaal 11 pulli in 2019 is het jammer dat er in De Panne dit jaar geen succesvolle broedgevallen konden worden vastgesteld.

Conclusie

Wie de afgelopen maanden af en toe in de agrarische natuur van ons werkingsgebied heeft rondgefietst of -gewandeld (en wees eerlijk, veel anders was er niet te doen) heeft waarschijnlijk al het gevoel gekregen dat er opvallend veel Torenvalken te zien waren. De cijfers uit dit rapport kunnen dat aanvoelen (deels) bevestigen. De klimatologische omstandigheden waren uitermate geschikt om de jonge vogels uit 2020 alle overlevingskansen te geven. Vorig jaar was een warm en droog jaar met een voldoende hoog prooiaanbod, en de voorbije milde winter heeft ervoor gezorgd dat veel vogels die traditioneel moeilijkere periode goed zijn doorgekomen.

Het blijft natuurlijk ook zaak om landbouwers en bewoners van het buitengebied blijvend te sensibiliseren over de gevaren van bestrijdingsmiddelen voor de Torenvalk. Wanneer we dan als natuurwerkgroep kunnen zorgen dat alle broedkoppels Torenvalken ook nog een geschikte nestlocatie kunnen vinden, helpen we mee deze elegante, biddende muizenvangers in stand te houden.

Filip Declerck

foto: Redgy Vergracht